

Модуль I. Нормативно-правовий базис Нової української школи

Імплементація Державного стандарту базової середньої освіти в контексті нової української школи: ціннісні орієнтири

Державний стандарт базової середньої освіти визначає мету та принципи освітнього процесу в закладах базової середньої освіти, дає загальну характеристику змісту навчання, пояснює вимоги до обов'язкових результатів навчання та орієнтири для їхнього оцінювання. У документі чітко окреслено ключові компетентності, якими мають оволодіти школярі по закінченню кожного з двох циклів – адаптаційного (5-6 класи) і базового предметного навчання (7-9 класи), та наскрізні вміння.

Кожна освітня галузь має:

- мету, єдину для всіх рівнів загальної середньої освіти
- компетентнісний потенціал, що окреслює здатність кожної освітньої галузі формувати всі ключові компетентності через розвиток умінь і ставлень та містить «ядро» знань
- обов'язкові результати навчання здобувачів базової середньої освіти.

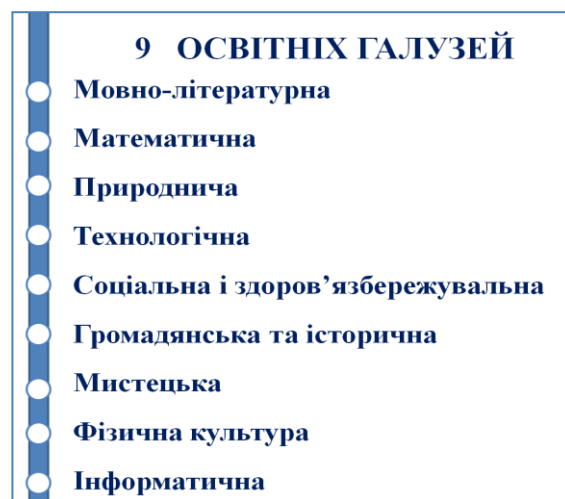
Компоненти вимог до обов'язкових результатів навчання:

- групи результатів навчання, що охоплюють споріднені загальні результати;
- загальні результати навчання, через які реалізується компетентнісний потенціал;
- конкретні результати навчання, що визначають навчальний поступ за освітніми циклами;
- орієнтири для оцінювання.

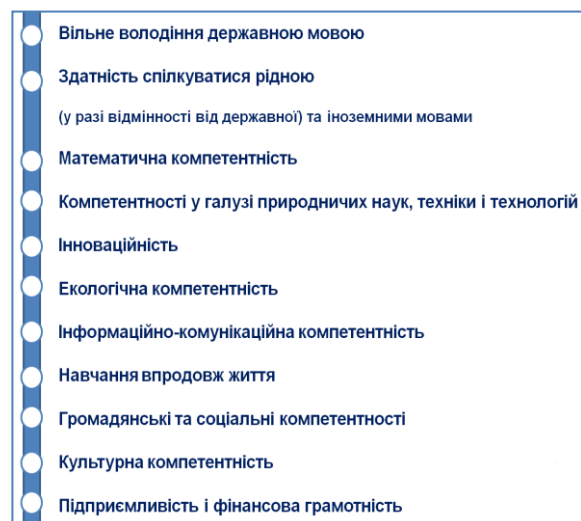
Освітні галузі представлені через «ядро змісту», яке окреслює коло обов'язкових для засвоєння понять і може бути розширене на рівні модельних навчальних програм.

В освітніх галузях не визначено навчальних предметів, що дає змогу розробляти кілька типових навчальних планів як складових типової освітньої програми з різними варіантами вивчення освітніх галузей (через окремі предмети та інтегровані курси).

Любов Кирилівна Задорожна, кандидат філософських наук, тренер НУШ, ректор КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

[ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ
БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ](#)

Мовно-літературна освітня галузь (іноземні мови)

[Реформа Нової української школи стала поштовхом до зміни розуміння та значення освіти в сучасному просторі. Вчителі були і є ключовими агентами змін у запровадженні реформи «Нова українська школа».](#)

Ми, педагоги, стали учасниками побудови освітнього процесу «по-новому», «пілотами» нових технологій, методів, сучасного інструментарію. Величезна відповідальність за поступ реформи в нашому регіоні покладена на КЗВО [«Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».](#)

Ми приєднались до реалізації амбітної мети – перетворити українську школу на важіль соціальної рівності та згуртованості, економічного розвитку і конкурентоспроможності України.

В області розроблені дієві кроки щодо успішної імплементації в частині науково-методичного та організаційно-управлінського супроводу. Це дозволило [Одеській академії неперервної освіти як закладу вищої освіти](#) і науково-методичній установі здійснити значну роботу з наукового осмислення проблем впровадження Нової української школи, методичного опрацювання шляхів ефективного розвитку освіти в регіоні й в Україні, практичної реалізації заходів з модернізації освітнього простору. [Узагальнення регіонального досвіду впровадження Нової української школи,](#) наукове обґрунтування змін у початковій освіті, презентація науково-методичних розробок вчителів початкових класів – учасників пілотного експерименту з впровадження [нового Державного стандарту початкової освіти](#) стала надійною основою впровадження [Державного стандарту базової середньої освіти.](#)

[ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ
БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ](#)

[«Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»](#)

[НВК «Балтська загальноосвітня школа I-III ступенів No1 ім. О.Гончара-ліцей» Балтської міської ради](#)

[НВК «Балтська загальноосвітня школа I-III ступенів No2-гімназія» Балтської міської ради](#)

[ЗЗСО I-III ступенів Великодальницький навчально-виховний комплекс «Школа-гімназія» Великодальницької сільської ради Біляївського району](#)

Модуль І. Нормативно-правовий базис Нової української школи

[Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 02.04.2021 №406 «Про реалізацію інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» \(далі - Проєкт\), 7 закладів загальної середньої освіти Одещини ввійшли до 136 закладів України, що імплементують Державний стандарт як пілотні освітні осередки.](#)

На базі [академії](#) ми провели навчання для педагогів-тренерів, які навчали вчителів пілотних закладів та вчителів-предметників, які працюватимуть з учнями 5 класів. Освітня програма «Проєктування освітнього процесу в умовах імплементції Державного стандарту базової середньої освіти» містить теоретичну і практичну складову. Під час навчання педагоги-тренери мали змогу опрацювати та осмислити завдання сучасного педагога, його нові ролі та особливості педагогіки партнерства; сформувані та розвинути вміння проєктувати освітній процес, що ґрунтується на цінностях та орієнтований на учня; розвинути професійні компетентності щодо ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій та застосування сучасних цифрових ресурсів навчання.

Більше 7 тис. вчителів-предметників пройшли навчання за освітньою програмою «Нова українська школа на засадах єдності цінностей, змісту і форм». Педагоги опрацювали стратегії та інструменти формуального та підсумкового оцінювання; удосконалювали професійні компетентності щодо ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій та застосування сучасних цифрових ресурсів навчання.

Навчання проходили у віртуальному просторі на платформі [«Класна оцінка сайту Академії в інтерактивній формі»](#). Навчальні програми розміщені на сайті академії за посиланням: <https://ooiuv.odessaedu.net/uk/site/bazova-serednya-osvita.html>

[ЗЗСО І-ІІІ ступенів Нерубайський навчально-виховний комплекс «Школа-гімназія» Нерубайської сільської ради Одеського району](#)

[Одеська загальноосвітня школа № 26 І-ІІІ ступенів Одеської міської ради](#)

[Таїровський ЗЗСО І-ІІІ ступенів Таїровської селищної ради Одеського району](#)

[Шабівський ЗЗСО І-ІІІ ступенів Шабівської сільської ради Білгород-Дністровського району](#)

Мовно-літературна освітня галузь (іноземні мови)

В умовах імплементації Державного стандарту базової середньої освіти фундаментом проєктування освітнього процесу стають ціннісні орієнтири нової української школи.

Становлення ціннісних орієнтирів школярів залежить від того, «яким ціннісним середовищем є школа зараз, які цінності несуть учителі, батьки та учні; які цінності лежать в основі актуальних шкільних правил та організаційної культури». Задля уникнення загрози «механізації» ціннісних змін у шкільній практиці їх варто не лише декларувати, а й «ретранслювати і закріплювати цінності як норми взаємодії». Комунікативні процеси потребують фокусу уваги «на врахування ціннісних принципів у формуванні шкільного середовища».

Ключовим компонентом формули нової школи у концепції НУШ визначено «Наскрізний процес виховання, який формує цінності», акцент зроблено на впровадженні особистісно-орієнтованої моделі освіти, заснованої на ідеології дитиноцентризму. Саме у цьому документі запропоновано вживати поняття «освіта», «освітній процес» в їх сучасному розумінні, що охоплює навчання, виховання і розвиток.

Виховний процес є невід'ємною складовою всього освітнього процесу і має орієнтуватися на загальнолюдські цінності, зокрема морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), соціально-політичні (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до доквілля, повага до закону, солідарність, відповідальність). Нова українська школа формує ціннісні ставлення і судження, які слугують базою для щасливого особистого життя та успішної взаємодії з суспільством. Нова школа покликана плекати українську ідентичність. НУШ виховує відповідальність не лише за себе, а й за розвиток і добробут країни та всього людства.

Реалізація мети базової середньої освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:	
повага до особистості кожної дитини, її інтересів та досвіду	- повага до особистості учня та визнання пріоритету його інтересів, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу та наполегливості;
рівний доступ до освіти академічна доброчесність	- забезпечення рівного доступу кожного учня до освіти без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;
довіра та безпека	- дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності;
становлення вільної особистості та самостійності	- становлення вільної особистості учня, підтримка його самостійності, підприємливості та ініціативності, розвиток критичного мислення та впевненості в собі;
здоров'я та добробут	- формування культури здорового способу життя учня, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;
утвердження людської гідності, повага до прав людини	- створення освітнього середовища, в якому забезпечено атмосферу довіри, без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;
активна громадянська позиція та патріотизм	- утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії учнів між собою та з дорослими;
любов до рідного краю та відповідальність до доквілля	- формування в учнів активної громадянської позиції, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови;
	- плекання в учнів любові до рідного краю, відповідального ставлення до доквілля.

Джерело: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ
БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕФОРМУВАННЯ
СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ СУЧАСНОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Дорожня карта дискусійного простору НУШ

ДИСКУСІЙНИЙ ПРОСТІР «НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА: РУХАЄМОСЬ РАЗОМ»

ОРГАНІЗАТОРИ ДИСКУСІЙНОГО ПРОСТОРУ:

Департамент освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації Комунальний заклад вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

УЧАСНИКИ: учителі закладів загальної середньої освіти Одещини, які навчатимуть учнів 5-х класів у 2022/2023 н.р.

МЕТА ДИСКУСІЙНОГО ПРОСТОРУ: забезпечення науково-методичного супроводу реалізації освітньої реформи у закладах загальної середньої освіти Одеської області

ВІДКРИТТЯ ЗАХОДУ ТА ВІТАННЯ - звернення ректора КЗВО «ОАНО»

ЗАДОРОЖНА Л.К., ректор КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», к. ф.н.

Дорожня карта дискусійного простору

- Нова українська школа: рухаємось разом
- Формувальне оцінювання: культура/цілі/критерії
- Формувальне оцінювання: офлайн/онлайн інструменти
- Індивідуальна освітня траєкторія поступу учня: дієві практики
- У фокусі уваги оцінювання: формувальне/поточне/підсумкове

Мовно-літературна освітня галузь (іноземні мови)

Використані джерела:

1. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
2. Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#n12>
3. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
4. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей: Київ, 2018. – 40 с. URL: <https://ipv.org.ua/prohrama-nova-ukrainska-shkola/>
5. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463–IX, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
6. . Закон України «Про освіту» | від 05.09.2017 № 2145-VIII URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
7. Ціннісні орієнтири сучасної української школи: посібник. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/Serpneva%20conferentcia/2019/Presentationia-Roman-Stesichin.pdf>
8. Нова українська школа. Дорожня карта реформи базової та профільної школи. URL: <http://surl.li/dciet>

Модуль I. Нормативно-правовий базис Нової української школи

Безпечне освітнє середовище: створюємо разом

Для забезпечення гармонійної життєдіяльності особистості необхідно формувати відповідний спосіб життя, який би став основою довготривалого ощадливого [гармонійного розвитку людства](#).

Жодна управлінська парадигма не реалізується ефективно, якщо не буде сформовано систему цінностей, гармонійного світосприйняття Особистості та її [місця в Природі](#).

Тобто, покращення якості людського життя має відбуватися при збереженні сталості підтримуючих екосистем. Поняття [Сталий розвиток](#) маємо розуміти як стратегію виживання при значному прогресі цивілізації та сучасних технологій за умов ощадливого ставлення до навколишнього середовища, зокрема [Біосфери](#).

В світі, що наповнений [екологічними проблемами](#), політичною нестабільністю, [економічними кризами](#) та певною деформацією ціннісних орієнтирів, найголовнішим ресурсом людини виступає здоров'я, оскільки будь-яке просування [особистості](#), згідно життєвої стратегії, пов'язано з навантаженням на організм. Відповіддю на навантаження виступає мобілізація ресурсів (тілесних, нервово - психічних тощо) та напруження захисних сил для пристосування до змін і вирішення [життєвих завдань](#).

[Агресивні](#) фактори середовища існування сучасної людини можна поділити на економічні, техногенні, зокрема екологічні, політичні, соціальні, які актуалізують проблему збереження та захисту здоров'я. Поява [нового вірусу COVID-19, світова пандемія, що привнесла глобальні зміни у всіх соціально-економічних процесах](#), в тому числі – в освіті, засвідчили низький рівень готовності до виклику на всіх рівнях – від держави до окремого громадянина. В цьому контексті збереження та захист здоров'я все більше набуває значення і як індивідуальна, і як глобальна проблема.

Олена Михайлівна Дікова-Фаворська,
професор, доктор соціологічних наук,
професор кафедри освітньої політики

КЗВО «Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради»

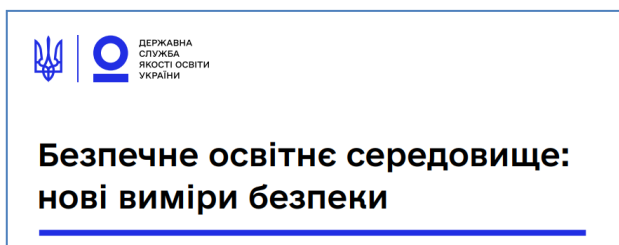
[УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №195/2020](#)

[Національна стратегія розбудови безпечного і
здорового освітнього середовища у НУШ](#)

**10 КРОКІВ ДО СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО
ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА**

В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Мовно-літературна освітня галузь (іноземні мови)

Розуміємо, що сьогодні, як ніколи, актуалізується *еко-соціальний* компонент в освіті, під яким розуміється вирішення завдань у подоланні різного роду кризових ситуацій від появи нових видів захворювань до екологічних катастроф. Забезпечення реалізації вищезгаданого компонента має відбуватися через формування свідомої життєвої позиції, системи цінностей, потужної екологічної складової в загальній культурі світу.

Сучасна *екологічна освіта* це – безперервний комплексний процес формування екологічного світогляду, екологічної свідомості та культури всіх верств населення, соціальних груп і суспільства в цілому.

Екологічна культура – культура цілісного світосприйняття, культура, в якій збалансовані свобода особистості, вибір та відповідальність за неї, культура толерантності, культура, спрямована на взаємодію, пошук виходу з кризових ситуацій, пошук варіантів діалогу з людьми та Природою.

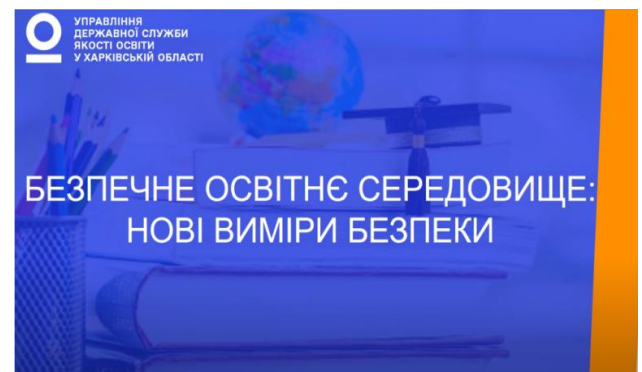
Таким чином, екологічна освіта формує цілісне сприйняття світу як окремої людини, так і соціуму в цілому. Екологічна культура виступає пріоритетною складовою в концепції Сталого розвитку.

Новий виклик, нове соціальне випробування – повномасштабне вторгнення військ РФ на територію нашої незалежної держави окреслило нові запити щодо підтримки дітей та людей, що зазнали психологічної травми, пов'язаної зі стресом перебування під обстрілами, тривалим перебуванням в укриттях (не завжди належним чином облаштованих), насильством, пов'язаним перебуванням в окупації, що були поглиблені фізичним травмуванням, голодом, зневоженням та наслідками гострого стресу.

В цій ситуації посилюється роль освіти як соціального інституту, що має забезпечити необхідну підготовку для формування нової культури виживання, соціальної відповідальності та психологічної стійкості задля виходу із ситуації, що склалася.

Матеріал підготовлено у рамках проєкту "Про.Підтримка", який підтримує Європейський Союз за програмою Дім Європи

Безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки

Модуль I. Нормативно-правовий базис Нової української школи

Безпека – стан захищеності особи чи групи, наявність способів задоволення потреб особистості та захисту її прав.

Створити безпечне освітнє середовище – одне з першочергових завдань закладу освіти, виконання якого має реалізувати право на безпечні та нешкідливі умови навчання в умовах війни. Тож цим мають займатися керівники закладів освіти, педагогічні працівники, батьки учнів, громадськість спільними зусиллями. До того ж, їм важливо опанувати основні правила безпечної поведінки та навчити цього дітей.

На виконання Указу Президента України від 25 травня 2020 N 195/2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі» закладом розробляється план заходів відповідно до стратегічних цілей:

- здоров'язбережувальна складова освіти;
- комплексність розвитку фізичної культури та посилення рухової активності;
- розбудова системи здорового харчування, формування культури харчування та правильних харчових звичок;
- удосконалення медичного обслуговування учнів та працівників закладів освіти;
- ефективне психологічне забезпечення освітнього процесу;
- підготовка працівників закладу освіти та їх здоров'я;
- безпечність, доступність та інклюзивність освітнього середовища;
- міжсекторальна взаємодія та залучення соціальних інституцій.

У закладі освіти на основі міждисциплінарної взаємодії та комплексного підходу за участю всіх учасників освітнього процесу формується та підтримується освітнє середовище, що відповідає їх потребам у розвитку, збереженні здоров'я та безпеці.

Інструктивно-методичні матеріали щодо порядку підготовки закладу освіти до нового навчального року та опалювального сезону з питань цивільного захисту, охорони праці та безпеки життєдіяльності. / Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 11.07.2022 № 1/7707-22.

Безпечне місце + Безпечний дорослий =

Дитина у безпеці

Джерело: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/62e24672e624672efb4f560423436.jpg>

Абетка з безпеки школяра середньої школи

Мовно-літературна освітня галузь (іноземні мови)

Ідея [інклюзивної освіти](#) сформувалася під впливом кардинальних змін у суспільній свідомості розуміння прав Людини, її гідності, ідентичності та індивідуальності. Цьому сприяла поява соціальних і культурних змін у ставленні до осіб, що мають глибокі порушення здоров'я та розвитку. [Інклюзивна освіта стає важливим кроком](#) в становленні та розвитку людей з особливими освітніми потребами як індивідуальних особистостей.

Дитина, яка має функціональні обмеження здоров'я (ФОЗ) потребує розширеної соціалізації, розвитку, доступу до всіх видів комунікації, що в майбутньому допоможе їй підготуватися до подальшого активного життя та виконання всіх соціальних ролей.

Освіта дітей з ФОЗ виступає одним з факторів побудови інклюзивного суспільства, в якому кожна дитина зможе відчувати свою приналежність, важливість присутності та участі у всіх соціальних процесах. [Ідеологія інклюзії](#) ґрунтується на ідеї суспільства, в якому інститути сприяють інтересам всіх членів суспільства, забезпечення рівності їх прав, що виступає профілактикою [соціальної дезадаптації](#) осіб з функціональними обмеженнями здоров'я та зростання негативного ставлення до них з боку тих, хто не має ніяких обмежень.

Успіх інклюзії залежить від комплексу *педагогічних і психологічних ресурсів*: професійної компетентності педагога, змісту та структури навчальних планів і програм підготовки та перепідготовки, підвищення кваліфікації спеціалістів, створення спеціально організованого [інклюзивного освітнього середовища](#). В цьому контексті набирає ваги *управлінський ресурс*, адже саме від мистецтва організації інклюзивного навчання залежить результат ефективності технології інклюзії.

Масовий перехід до **спільного (інклюзивного) навчання** дітей з ООП та інвалідністю в умовах типових освітніх закладів потребує вирішення низки проблем не тільки педагогічного, а, перш за все, **соціального характеру**.

- ◆ [Інклюзивне навчання](#)
- ◆ [Для батьків](#)
- ◆ [Для фахівців](#)
- ◆ [Інклюзивно-ресурсні центри](#)
- ◆ [Навчання дітей у спеціальних закладах освіти](#)
- ◆ [Просто про інклюзивну освіту](#)
- ◆ [Протидія булінгу](#)
- ◆ [Статистичні дані](#)
- ◆ [Програма кризової підтримки сімей, які виховують дітей з інвалідністю чи труднощами розвитку.](#)
- ◆ [МОН України : Уряд спростив умови організації інклюзивного навчання](#)
- ◆ «Про внесення змін до Закону України "Про освіту" щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг».

Відповідно до Саламанської Декларації “Основний принцип інклюзивної школи полягає в тому, що всі діти мають навчатися спільно у всіх випадках, коли це є можливим, незважаючи ні на які труднощі або відмінності, що існують між ними. В рамках інклюзивних шкіл діти з ООП мають отримувати будь-яку додаткову допомогу, яка може бути їм необхідна для забезпечення ефективного навчання. Інклюзивна школа є найефективнішим засобом, що гарантує солідарність між дітьми з особливими освітніми потребами та їх ровесниками”.

Якщо розглядати інклюзію як соціальний інститут, маємо враховувати специфіку кожної категорії досліджуваної соціальної групи.

Особливу складність в повсякденній практиці викликає робота з категоріями учнів, що мають розлади аутичного спектру та порушення інтелекту. В цих випадках інклюзивна форма навчання де-юре, реалізована формально, де-факто – навчання здійснюється за програмою спеціальної освіти. І в цьому контексті найважливіша складова – взаємодія дитини з ООП та дитини з інвалідністю зі здоровими (типовими) однолітками, задоволення потреби у повноцінній комунікації та створення умов для повноцінної соціалізації дитини з функціональними обмеженнями здоров'я.

Усвідомлюючи сучасні виклики, маємо запропонувати актуалізований формат організації навчального процесу, який передбачатиме переформатування змісту освіти, перехід до інтерактивних методів, сучасних технологій, зокрема з використанням комп'ютерних технологій, без яких організація віддаленого навчання неможлива.

Ухвалені людиною в процесі виховання цінності і норми відображають її інтереси і складають власний соціокод. **Соціокод** не можна надати, він будується у особистості нею самою в тому середовищі, в якому вона знаходиться; соціокод є своєрідним віддзеркаленням соціальних практик.

Унікальність кожного соціокоду індивіда забезпечує трансформацію соціальних практик, надаючи в очікувані ролі нові компоненти.

Якщо ж **кодифікуючий комплекс**, що виявляє наочно – сутнісне наповнення освіти, відповідає часу і запитам суспільства, то інститут освіти є могутнім джерелом розвитку суспільства.

Проте навіть незначні зміни, що відбуваються між очікуваними ролями і створюваними соціокодами, ведуть до виникнення нових практик, і, в свою чергу, до формування нових очікуваних ролей.

Якщо код є межею системи, то соціокод - це регулятор системи. Через соціокод людина ідентифікує себе з певним соціальним шаром, певним інтелектуальним рівнем, з певними світоглядними позиціями, культурами тощо.

Саме тут простежується культуротворча сутність освіти. **Освіта**, реагуючи на виклики часу, обов'язково буде відтворювати цінності, норми і формувати **соціокод індивіда**.

Мовно-літературна освітня галузь (іноземні мови)

Список використаних джерел

1. Безпечне освітнє середовище закладу освіти. [URL:https://rozvytok-osvity.te.ua/bezpechne-osvitnye-seredovyshche-zakladu-osvity/](https://rozvytok-osvity.te.ua/bezpechne-osvitnye-seredovyshche-zakladu-osvity/)
2. Деміракі Т.В. Моделювання освітнього простору в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа», методичні рекомендації. URL: <http://surl.li/begwp>
3. **Дікова-Фаворська О.М.** [Інклюзія в Україні: перший досвід впровадження в оцінках експертів](https://ukr-socium.org.ua/uk/archive/4-75-2020/inkliuziia-v-ukraini-pershyj-dosvid-vprovadzhennia-v-otsinkakh-ekspertiv/) URL: <https://ukr-socium.org.ua/uk/archive/4-75-2020/inkliuziia-v-ukraini-pershyj-dosvid-vprovadzhennia-v-otsinkakh-ekspertiv/>
4. Доступність та універсальний дизайн: навчально-методичний посібник. Азін В. О., Грибальський Я. В., Байда Л. Ю., Красюкова-Еннс О. В. К. 2013. 128 с.
5. Закон України «Про освіту», 2017.
6. Закон України «Про повну загальну середню освіту», 2020.
7. Кириченко В.І., Основні методологічні підходи у формування просоціальної поведінки учнів загальноосвітніх навчальних закладів. URL:<https://lib.iitta.gov.ua/708578/1/kyrychenko.pdf>
8. Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі. URL: <https://nus.org.ua/news/dyvitsya-natsionalnu-strategiyu-rozbudovy-bezpechnogo-i-zdorovogo-osvitnogo-seredovyshha-u-nush/>
9. Новий освітній простір. Мотивуючий простір. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/407/NOP_Motivuyuchiy-

Безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної служби якості освіти: – Електронні дані. – Київ, 2022. Опубліковано 25 липня 2022 року.

РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо організації укриття в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту персоналу та дітей (учнів, студентів) закладів освіти : Додаток до листа ДСНС від 14.06.2022 № 03-1870/162-2

Школа – територія безпеки. Напрямки роботи Інтернет-конференції / Міжнародна серпнева педагогічна науково-практична конференція «**Освіта, освітяни – незламні у війні**». 18.08.2022. YouTube

[Абетка з безпеки школяра середньої школи](#)

Брифінг на тему: “**Безпечне освітнє середовище у школі**”. Організатор: Міністерство внутрішніх справ України.